

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันปีใหม่.. วันปีใหม่เป็นสมมุติว่าปีใหม่ โลกเขาสมมุติกันว่าวันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่ เพราะวันขึ้นปีใหม่นี้มันหมดไป ๑ ปี.. แต่ถ้าเป็นธรรมนะ วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ เห็นไหม ๒๔ ชั่วโมง นี่ยักษ์! มีดกับสว่านมันกินชีวิตเราไปตลอด

โลกเขาให้ของขวัญกัน คนมาภาวนาเมื่อคืนได้ของขวัญใหม่ ถ้าใครทำความสงบของใจ ถ้าใจเราสงบได้เราจะให้ของขวัญกับตัวเอง.. วันปีใหม่นะ เราขึ้นปีใหม่ เข้าขึ้นมาเราลืมตาขึ้นมานั้นคือรางวัลชีวิตนะ ชีวิตนี้มีคุณค่ามาก สรรพสิ่งในโลกนี้มีทรัพย์สินที่มีเพราะเรามีชีวิตเราถึงเป็นเจ้าของ แต่ถ้าเราหมดอายุขัย เวลาเราสิ้นชีวิตไปทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดมันจะอยู่กับโลกนี้

เขาให้วัตถุให้ของขวัญกัน เขาเคาท์ดาวกันเพื่อความสนุกรื่นเริงของเขา แต่ของเราที่เราพยายามจะหาสาระความจริงของเรา เห็นไหม เขาเคาท์ดาวกัน เขามีสังคมของเขา มีความรื่นเริงของเขา เรานั่งพุทโธ พุทโธ พุทโธ อยู่โคนต้นไม้ อยู่ในที่สงบสงัด นี่ความรู้สึกความนึกคิดมันเป็นสภาพแวดล้อม.. ความนึกคิด ความที่มันคิดนี่มันคิดมหาศาลเลย แต่ตัวจิตของเรา เห็นไหม

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

ถ้าใครทำความสงบของใจได้นี้มันเป็นสมาธิธรรม.. สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรมนี้ของขวัญที่เราจะให้กับตัวเอง

ชีวิตของเรามีคุณค่ามาก ! มีคุณค่ามากทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ล่ะ ความทุกข์ยากนี้ใครทุกข์มากทุกข์น้อยเพราะได้รับการฝึกฝนมาหรือเปล่า ทุกคนศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาว่าเข้าใจทั้งนั้นแหละ เราเข้าใจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำไมเรายับยั้งตัวเองไม่ได้ ทำไมเรา

ยับยั้งความคิดไม่ได้ เพราะมันขาดการฝึกฝน.. ถ้าฝึกฝนดีมันจะควบคุมใจเราได้ ถ้าเราควบคุมใจเราได้ เห็นไหม นี่ทำไมเราคิดอย่างนี้ ทำไมเรามีความทุกข์อย่างนี้

ความสุขและความทุกข์นี่นะ.. นี่ความจริงแล้วความสุขมันไม่มีหรอก พอทุกข์มันดับไปความสุขก็ชั่วคราว ความสุขความทุกข์นี่มันมีแต่คนยึดมันถือมันให้ค่ากันไปเอง การให้ค่ามันอยู่ที่มุมมอง ถ้ามุมมองอย่างนั้น มีความรู้สึกอย่างนั้นเราก็มีความสุข แต่ถ้าความขัดแย้งใจ ความไม่พอใจมันก็เป็นความทุกข์นะ

ถ้าความทุกข์ความสุขเกิดขึ้นมานี้มันเกิดขึ้นมาจากไหนล่ะ เกิดขึ้นมาจากเราไม่มีสติ เราไม่มีการฝึกฝน ถ้าเรามีการฝึกฝนนะ เราฝึกฝนของเราเพื่อประโยชน์ของเรา เราจะให้รางวัลชีวิตของเรานะ ชีวิตของเราที่เราให้ของขวัญเราเอง

ถ้าเราให้ของขวัญเราเอง นี่ทางโลกเขาให้วัตถุข้าวของเงินทองกัน ในพุทธศาสนา ให้ปัญญา ให้สติ ให้สมาธิ ให้มีปัญญา ถ้าเรามีปัญญานะเราจะหาเงินทองได้มหาศาลเลย เรามีสติมีปัญญา เราจะหาเงินหาทองได้ขนาดไหนเราก็หาได้ แต่ถ้าเราขาดสติเราขาดปัญญา เราทำสิ่งใดมันก็ไม่เป็นประโยชน์กับเราหรอก.. มันทำสิ่งใด เห็นไหม ประโยชน์เพราะโลกกัน นี่ทางสังคมเขาตีฉันทกัน หรือเขาสรรเสริญกัน นั่นโลกธรรม ๘

โลกธรรม ๘ นี่เป็นธรรมะเก่าแก่ มันมีอยู่ประจำโลก ฉะนั้นเราทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้าเราแค่สังคมจนมากเกินไป นี่โลกเป็นใหญ่ แต่ถ้าเราแค่กับคุณธรรมศีลธรรมมากเกินไป เขาว่าคนนี่คนที่แบบว่าไม่ฉลาด.. ความฉลาดนี่ฉลาดของใคร ถ้าความฉลาดในโลก เห็นไหม สิ่งนี้เราแสวงหามาเพื่อเรา แต่ถ้าเราฉลาดในธรรมนะ เรามีสิ่งใดเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยพอประมาณ สิ่งที่เรามีสติปัญญา หรือว่าเขาว่าเราจะโง่แต่เราฉลาดกับตัวเราเอง เพราะคุณงามความดีจะติดกับใจเราไป

สิ่งที่เป็นคุณงามความดี เห็นไหม คุณงามความดี การเสียสละ การจาคะ การช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน แต่การช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน ถ้าใครเป็นคนใจบุญคนนั้นจะอยู่ไม่มีความสุขเลย จะมีคนมารุมล้อมอยู่กับคนๆ นั้นคนเดียว เพราะคนๆ นั้นเป็นคนใจบุญ การเป็นคนใจบุญ เราก็ต้องมีสติปัญญาของเรา เราจะช่วยเหลือเอื้ออาทรใคร เราต้องช่วยเหลือเอื้ออาทรของเรา นี่พูดเป็นทางธรรมนะ

แต่ถ้าเป็นทางโลกนั้นเป็นการสร้างภาพ ทุกคนจะเป็นคนดีเป็นการสร้างภาพ แต่สร้างภาพขึ้นมาเบื้องหลังเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ แต่ถ้าเป็นธรรม ไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง.. หลวงตาพูดประจำ นี่มันเสมอภาคกัน ไม่มีลูบหน้าปะจมูก แต่ทางโลกเขามีลูบหน้าปะจมูกนะ นี่คือทางโลก

นี่พูดถึงวันขึ้นปีใหม่.. เราศึกษา เราใช้ปัญญา เราเข้าใจของเราว่าชีวิตของเรา เห็นใหม่ เรามีชีวิต ตื่นขึ้นมาเรายังมีลมหายใจอยู่ สิ่งนี้เป็นรางวัลของเรา รางวัลของเรา เราตื่นขึ้นมาเรายังมีความรู้สึกอยู่ ยังมีสติปัญญาของเราอยู่นี่คือรางวัลชีวิตของเราละ.. สิ่งที่เป็นภาระแบกหามคือความนึกคิดของใจ สิ่งที่เป็นภาระแบกหามความนึกคิดของใจนี้เราค่อยแก้ไขของเราไป

ถ้าพูดถึงมีอุปสรรคสิ่งใด.. มีอุปสรรค เห็นใหม่ พระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย.. การเสียดสละมา คุณิ เวลาเป็นพระเวสสันดร เสียดสละตั้งแต่ทรัพย์เงินทองจนชาวบ้านเขาจับไม่ได้ นี่เวลาเข้าไปไปค้นหาซาลีกี่สละ แม้แต่นางมัทรีก็สละ ความสละอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะมีเข็มมุ่งถึงที่สุดชาติสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเสียดสละทั้งภรรยา เสียดสละทั้งบุตร ทุกๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะปรารถนาโพธิญาณ นี่ตรัสรู้เองโดยชอบ

พวกเราไม่เสียดสละหรือ พวกเรานี้มันเป็นสาวก สาวกะไม่ถึงขนาดนั้น ไม่ต้องทำขนาดนั้น แต่พูดถึงเวลาผู้ที่จะมีเขาวัวปัญญา ผู้ที่จะตรัสรู้เองโดยชอบ การเสียดสละอย่างนั้นเสียดสละเพราะอะไร เพราะความยึดติดของใจ ใจถ้ามันยึดติดมันก็ไม่มีการหลุด มีสิ่งนี้เท่านั้น มีความผูกพัน ความรักใคร่สิ่งนี้มันเป็นความผูกพันมาก

การเสียดสละอย่างนั้น.. การเสียดสละอย่างนั้นโดยหวังโพธิญาณ การเสียดสละด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อ มันยังมีความผูกพันนะ เพราะคนยังมีกิเลสอยู่ คนยังมีความรู้สึกความผูกพันอยู่นะ คุณิ ดูเวลาเสียดสละกันไป เห็นใหม่ ค้นหาซาลีนี่วิ่งหนีเลย พ่อจะเสียดสละลูกได้อย่างไร แต่พอเวลาพ่อเสียดสละนะ สิ่งนี้สิ่งที่เสียดสละลูกเสียดสละเพื่ออะไร พูดให้เข้าใจ.. พูดให้เข้าใจว่าเสียดสละไปเพื่ออะไร

สิ่งที่เสียสละไปนี้กรรมเก่ากรรมใหม่ คนเรามันมีกรรมเก่ามา ทำสิ่งใดมา คุณี คุณ เวลาเขาว่าปัญญาทุกคนอยากมีปฏิภาณ ทุกคนอยากมีไหวพริบ ทุกคนอยากมีปัญญา นี่สิ่งที่เราสร้างมา เวลาเราสร้างมา เราทำมา เราฝึกฝนมา พันธุกรรมทางจิตมันฝึกฝนของมันมา เวลาเรามาวัดมาวา เรามานั่งสมาธิภาวนากัน เราก็จะมาสร้างตรงนี้

นี่ฉลาดทางโลก ฉลาดทางโลกคือวิชาชีพ คืออาชีพ คือปัญญาที่เราคิดกันทางวิชาชีพ ฉลาดทางธรรมคือเอาชนะตัวเอง.. ปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง ความคิดของเรานี้เรามีปัญญาอีกชั้นหนึ่ง อีกมิติหนึ่ง

“โลกียปัญญากับโลกุตตรปัญญา”

โลกียปัญญานี้ความคิดทางโลก วิชาชีพนี้โลกียปัญญา เกิดจากภพ เกิดจากอวิชชา เกิดจากหัวใจของเรา โลกุตตรปัญญาเกิดจากจิตสงบ จิตสงบมันไม่มีกิเลส มันไม่มีอวิชชาครอบงำ เวลามันเกิดโลกุตตรปัญญา เห็นใหม่ นี่ปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาคือความครอบรู้ในกองสังขาร.. สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง นี่มันควบคุมตัวเองได้หมด แล้วมันควบคุมแล้วมันจะชำระสะสางของมันไป

นี่คือรางวัลชีวิตนะ.. รางวัลของเรา เราใช้ชีวิตของเรา ชีวิตนี้ตั้งแต่เรามีชีวิตอยู่ที่นี่เราก็ได้ของขวัญมาแล้ว ของขวัญคือบุญกุศลที่สร้างให้เราเป็นมนุษย์นี้ ของขวัญที่เรายังมีชีวิตอยู่อีก ๑ ปี อีก ๑ ปี อีก ๑ ปี.. นี่คือรางวัลชีวิตของเรา แล้วสิ่งที่เราจะสร้างคุณสมบัติของเรา มีปัญญาของเรา เราจะร้อยคั่นในหัวใจของเรานั้นมันเป็นอีกชั้นหนึ่ง เห็นใหม่ ฉะนั้นถึงมีทาน ระดับของท่าน.. พวกเราในระดับของท่าน

ระดับของศีลคือการรักษาความปกติของใจ ระดับของศีลก็พวกฤๅษีชีไพร พวกถือศีลนะระดับของศีล.. ระดับของปัญญา.. ศีล สมาธิ ปัญญา ! ปัญญาที่ภาวนามขปัญญา ปัญญาในพุทธศาสนา มันจะแก้ไขกิเลส มันจะแก้ไขสิ่งที่เป็นของขั้วขั้วมหาศาล เป็นวิมุตติ เห็นใหม่

“โลกกับธรรม” โลกเขาให้วัตถุสิ่งของต่อกัน.. ธรรม ! ครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ปัญญา ให้คนฉลาด ให้สังคมนั้นร่วมเย็นเป็นสุข สันติสงบ ร่วมเย็น.. ความสุขสงบสันติ..

“สุขสิ่งใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

ฉะนั้นคนที่หยาบ.. หยาบหมายถึงว่าเขาเห็นความสงบอย่างนี้ไม่ได้ เขาเข้าใจไม่ได้ว่าสงบได้อย่างไร มีความสุขได้อย่างไร จิตสงบจิตนิ่งๆ มันมีความสุขได้อย่างไร.. ฉันสนุกครีกครื้นของฉันแต่ฉันมีความสุข นั่นมีความคิดอันหนึ่ง แต่พอจิตมันพัฒนาขึ้นไปมันก็รู้ว่าสิ่งนี้มันก็เป็นอนิจจัง มันก็เป็นของโลกของชั่วคราว มันก็จะหาความสุขอันที่เป็นจริงขึ้นมาอีกอันหนึ่ง นี่จิตมันพัฒนาขึ้นมา

แล้วครูบาอาจารย์ของเราเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จะเอาความจริงขึ้นมา ก็พยายามจะให้มันสงบลึกซึ้งเข้าไป ปัญญาลึกซึ้งเข้าไป นี่มันปัญญาที่ชำระกิเลส ไม่ใช่ปัญญาอย่างที่เราคิดกันอยู่นี้หรอก

ปัญญาที่เราคิดกันอยู่นี้เขาเรียกโลกีย์ปัญญา ปัญญาเกิดจากอวิชา เพราะ ! เพราะจิตคือภพของเรานี้มันมีอวิชา แล้วปัญญาเกิดจากสิ่งนี้มันก็ไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทา แต่เราทำความสงบของใจ แล้วฝึกฝนหัดใช้ปัญญาของเราไปบ่อยครั้งเข้า มันก็จะย้อนกลับมาให้สงบมากขึ้น มันจะให้เป็นการสะอาดบริสุทธิ์มากขึ้น

สะอาดบริสุทธิ์ในระดับของศีลนะ สะอาดบริสุทธิ์ในระดับของสมาธิ ถ้ามีสมาธิ นี่จิตมันสงบ จิตที่มันเป็นหนึ่งเพราะมันไม่มีสิ่งใดๆ แห่ของมันมันถึงเป็นหนึ่ง นั่นล่ะคือความสุขสงบ นั่นล่ะคือความสงบของใจ คือความสะอาดของใจในระดับของสมาธิ แล้วถ้ามันระดับของปัญญานี้มันจะรื้อค้นเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง แล้วค่อยแก้ไขเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง นั่นเป็นอีกระดับหนึ่ง เห็นไหม

คือใจของคนมีหยาบ-ละเอียด แม้แต่พระอรหันต์ยังมีเอตทัคคะ พระอรหันต์ยังมีมูมมอง พระอรหันต์ยังมีวิธีการแตกต่างกันไป มันอยู่ที่การสร้างของเรานี้แหละ เราถึงบอกว่าจิตของคนมันเหมือนลายนิ้วมือ เวลาเราพิมพ์นิ้วมือนี้จะไม่เหมือนกันซักคนหนึ่ง

ความรู้สึกนึกคิดของคนไม่เหมือนกันเลย ! ไม่เหมือนกันเลย ! นี่พันธุกรรมทางจิตมันไม่เหมือนกันเพราะการสร้างมา ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ที่จิตมันสร้างของมันมา ถ้าสร้างของมันมานี่เรามาแก้ไข ที่เรามาทำบุญกุศลกันอยู่นี้เพราะเหตุนี้ไง เหตุที่เราทำบุญกุศลเพื่อให้พันธุกรรมของมัน ลายนิ้วมือ ลายของจิต นี่ผลบุญของมันพัฒนาขึ้นมา แล้วถ้ามีปัญญาขึ้นมาเราจะเห็นคุณงามความดี

จิตสงบ เห็นไหม สุขใจเท่ากับความสงบของใจ.. สุขใจเท่ากับปัญญาที่พิจารณาแก้ไขของหัวใจให้พ้นออกไป นั่นคือรางวัลชีวิตในพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้ปฏิเสธ ! ปฏิเสธพระเจ้า ปฏิเสธพระเจ้าเป็นผู้ตัดสิน ปฏิเสธทุกๆ อย่าง..

ในพุทธศาสนา อริยสัจ ! ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. สัจจะความจริงที่มันได้พิสูจน์ นี่เชื่อตรงนี้ แล้วผลของมันเกิดที่นี้ ไม่มีใครตัดสินเราได้ ! ไม่มีใครชี้นำเราได้ !

ครูบาอาจารย์อาจารย์เพียงแค่เทศน์ว่าการนี้เป็นบอทาง แล้วเราเป็นคนพิสูจน์ตรวจสอบ แล้วมันจะเป็นอริยสัจ สัจธรรมจะเกิดกับหัวใจของเรา แล้วเราจะเข้าใจตามความเป็นจริง สิ่งนี้คือรางวัลชีวิตของเราละ..

รางวัลชีวิตคือมีสติ มีปัญญา ไม่ไหลไปกับโลก เราเกิดมากับโลก อยู่กับโลก แล้วเราจะทำประโยชน์กับเรา เพื่อหัวใจของเรามากหรือน้อยแค่ไหน มันอยู่ที่วุฒิภาวะของจิตที่เราจะแสวงหาได้เนาะ นี่คือวันขึ้นปีใหม่.. ปีใหม่.. ชีวิตใหม่ เพื่ออุดมการณ์ใหม่ เรามีความเห็นใหม่กับชีวิตของเรา เอวัง